

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи **Каримзода Мухаммад Лалмухаммад** дар мавзӯи **“Ташаккул ва динамикаи тағйирёбии хусусиятҳои геоэкологии маҷрои болооби ҳавзаи дарёи Вахш дар шароити тағйирёбии иқлим ва афзоиши сарбории техногенӣ”** барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисоси 6D091100-Геоэкология ва идоракунии истифодабарии табиат (6D091102 - Геоэкология (соҳаи илмҳои география)).

Дар боби якуми диссертатсия ақидаҳо, нуктаи назар ва андешаҳои илмӣ-амалии муҳаққиқону мутахассисони соҳаҳои гуногуни табиатшиносӣ дар самтҳои геокрологӣ ва гидрологии минтақа, ноҳиябандии тектоникии минтақа бо фарқият доштан дар таърихи рушди қитъаҳои гуногуни пастхамии Тоҷик ва ноҳияҳои атрофи он бо дарназардошти шакли чиндоршавӣ асоснок карда шудааст.

Докторант дар боби дуҷуми диссертатсия сохтори геологӣ, тектоникӣ ва хусусиятҳои геоморфологии минтақаро дарҷ намуда, қайд менамояд, ки тавсифи сохтори геологии минтақа, майдони таҳқиқотӣ минтақаи васеи ташаккули таҳшониҳои ғафси мезо – кайнозойро дарбар мегирад, ки дар қисмати ҷанубу ғарб ва ғарб самти наздики меридионалӣ дошта, дар шимол ва шимолу шарқ тадриҷан самти худро ба шимолу шарқ иваз мекунад.

Боби сеҷуми диссертатсия шароитҳои ҷуғрофӣ - геоэкологии минтақаи тадқиқотиро таҳлил намуда қайд менамояд, ки истилоҳи «Шароити геоэкологӣ» аксар вақт маънои «таҳқиқи ҳамаҷонибаи шароитҳои табиӣ, табиӣ-антропогенӣ, антропогенӣ ва муҳити зист»-ро дорад. Наздик ба фанни “Геоэкология” фанни “Геологияи муҳандисӣ” меистад, ки дар он категорияи марказӣ «шароити геологии муҳандисӣ» мебошад. Он маҷмӯи шароити геологӣ, гидрогеологӣ, яхбандии абадӣ, инчунин топография ва равандҳои геологии муосирро дарбар мегирад.

Муаллиф дар рисолаи худ таърифи зеринро қабул дорад: шароити геоэкологӣ-маҷмӯи хусусиятҳои аз ҷиҳати антропогенӣ тағйирёфтаи ҳудуд аст, ки ғайрияти экосистемаҳо ва муқовимати онҳо ба таъсири муҳандисӣ хоҷагидорӣ муайян мекунад.

Дар боби чоруми диссертатсия маълумоти пурра дар бораи динамикаи омилҳои геоэкологӣ дар шароити дигаргуншавии иқлим ва таъсири техногенӣ оварда шудааст, ки тибқи далелҳои ҳадамоти Кумитаи оморӣ назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон минтақаи таҳқиқшавандаи маҷрои дарёи Вахш, хусусан поёноби маҷро, дар ҳоли имрӯз, яке аз ноҳияҳои сернуфӯз дар миқёси ҷумҳурӣ ба шумор меравад. Айни замон, дар ҳавзаи дарёи Вахш обанборҳои ғрунтии хурду бузург сохта шуда, то ҳол ғайрияти намуда

истодаанд, ки қисми назарраси минтақахоро дар ҳудуди ҷумҳурӣ ишғол менамоянд.

Ҳангоми бунёди иншооти бузурги гидротехникии хоҷагии халқ мушкилоти муайяне ба миён меоянд, ки заминҳои сифатан хуби баҳри кишту кори хоҷагии халқ муфидро, ки дар атрофи маҷрои дарёи Вахш ҷойгиранд, зери таъсири техногенӣ қарор мегиранд.

Таҳшониҳои қарӣ ва обовардҳо, ки тавассути чараёни дарё интиқол дода мешаванд, боиси паст шудани қобилияти танзими обанбор ва бо зиёд шудани минтақаи обхезии ҳудуди соҳилӣ дар дохили он мегардад.

Хулоса автореферати диссертатсияи докторант Каримзода Муҳаммад Лалмуҳаммад дар мавзӯи “Ташаккул ва динамикаи тағйирёбии хусусиятҳои геоэкологии маҷрои болооби ҳавзаи дарёи Вахш дар шароити тағйирёбии иқлим ва афзоиши сарбории техногенӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисоси 6D091100-Геоэкология ва идоракунии истифодабарии табиат (6D091102 - Геоэкология (соҳаи илмҳои география)) дар маҷмӯъ тамоми мундариҷа ва муқаррароти асосии кори рисоларо инъикос мекунад. Хулосаҳо ва тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ мантиқан баробармазмун мебошад. Автореферат, ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад ва муаллифаш сазовори дараҷаи илмӣ аз рӯйи ихтисоси пешниҳодгардида доништа мешавад.

Такриздиханда:

муовини сардори Раёсати захираҳои оби
Вазорати энергетика ва захираҳои
оби Ҷумҳурии Тоҷикистон, н.и.г.-м,
дотсент

Г. Шарифзода

Имзои Шарифзода Г.В.-ро тасдиқ мекунам
мудири бахши кадрҳо ва корҳои махсуси
Вазорати энергетика ва захираҳои
оби Ҷумҳурии Тоҷикистон

Г. Халилова

Суроға: 734025 индекс, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, кӯчаи Шамсӣ 5/1

« 01 » март соли 2026